

Maaibeheer vaste planten

Winterbeheer en onderhoud vaste planten in de gemeente Utrecht

De laatste jaren past de gemeente Utrecht in het openbaar groen steeds vaker onderhoudsarme beplantingen toe met vaste planten, zowel in grote borders als bij boomspiegels. De borders zijn een succes bij burgers en beheerders, hoewel deze laatste groep hier nog wel eens sceptisch tegenaan kijkt. De voordelen: fraai, hoge biodiversiteit en relatief lage onderhoudskosten. Is er aanleiding voor grootschalige toepassing?

Auteur: Peter Jansen

Arjan Post (kweker en ontwerper) en Hans Booij (groenontwerper-adviseur), beiden werkzaam bij Ruimte voor Advies BV, hebben in Utrecht al diverse borders ontworpen en zijn enthousiast. Hans: 'Bewoners krijgen meer kleur in de wijk: een saaie groenstrook wordt een palet van kleuren, de biodiversiteit neemt toe en het beheer is extensief. Het voegt echt wat toe aan de buitenruimte. Voor projectleiders die bijvoorbeeld na een wegrenovatie mooi en relatief eenvoudig te beheren openbaar groen willen achterlaten, zijn de borders een uitkomst. Het beeld is kort na de aanplant al fraai en blijft daarna het gehele jaar door verrassen met verschillende bloeikleuren. Kortom: er is zeker toekomst voor deze borders.'

Samenstelling

Het geheim zit hem, net als bij recepten, in de samenstelling. De borders bestaan uit bolgewassen en speciaal geselecteerde soorten van robuuste, onderhoudsarme vaste planten, in ogenschijnlijk willekeurige mengingen en eventueel onderbroken door solitaire of groepen heesters. De borders zijn laagsgewijs opgebouwd, zodat ze het gehele jaar door bloeien. Arjan:

Jerome Kernplantsoen in Utrecht.

Balijelaan, oude situatie.

Balijelaan, nieuwe situatie.

‘Alleen soorten die hoger worden dan 40 cm, goed uitstoelen, dichte zoden vormen en toekomst met één jaarlijkse maaibeurt zijn bruikbaar.’ Reden: het gros van de onkruidgroei verliest het al snel van deze stevige vaste planten.

Beheer

Het beheer blijft grotendeels beperkt tot het eens per jaar maaien of klepelen van de beplanting. Tussentijds bestaat het onderhoud uit ongeveer zes kortdurende rondes per jaar, waarbij handmatig – dus niet met de schoffel! – het onkruid wordt gewied. Zo kan worden volstaan met een relatief laag beheerbudget. Hans is van mening dat aanwezig onkruid niet direct bezwaarlijk hoeft te zijn bij het toepassen van de vasteplantensoorten, mits je sterke soorten gebruikt. Hans: ‘Laat die ene melkdistel, paardenbloem of klein kruiskruid maar staan. Dit zijn vaak wat eenlingen die de borders niet zullen verstoren. Richt je als beheerder op hardnekkige onkruiden als grote brandnetel en akkerdistel. Handel je hier niet adequaat op, dan kan een border in korte tijd uit elkaar worden gedrukt en ontstaat er een rommelig beeld.’

Maaien of klepelen van borders was geen gemeengoed, maar is nu opgenomen in het onderhoudsregiem ‘vasteplantenmaai-beheer’ (VPM). Stefan Pasma (adviseur groenbeheer bij de gemeente Utrecht) is betrokken bij de wijze van beheer en begeleidt een monitoringstraject ten aanzien van dit nieuwe werkpakket. ‘Het werkpakket is grofweg gebaseerd op de handelingen: afmaaien van het oude loof in het voorjaar (maar bij toepassing van bloembollen eind januari!),

twee keer per jaar inboeten (de vakken moeten zo snel mogelijk sluiten) en jaarlijks ongeveer zes regelmatige maar korte beheeracties waarbij handmatig onkruid wordt gewied.’

Stefan Pasma is stellig over het handmatig wieden: ‘De schoffel is hierbij streng verboden. Ondergrondse uitlopers kunnen worden weggeschoffeld, terwijl het juist zo belangrijk is dat de planten snel uitstoelen zodat het onkruid minder kans krijgt.’

Geen vast eindbeeld

De borders zijn toekomstbestendig, maar het is niet gezegd dat het beeld bij aanleg ook het eindbeeld is. Arjan: ‘Sommige soorten leggen het af, maar andere soorten stoelen daardoor juist uit. Dit verschilt weer per locatie of per jaar. We ondervangen dit door een stevige basissamenstelling, die bestand is tegen wisselende omstandigheden.’

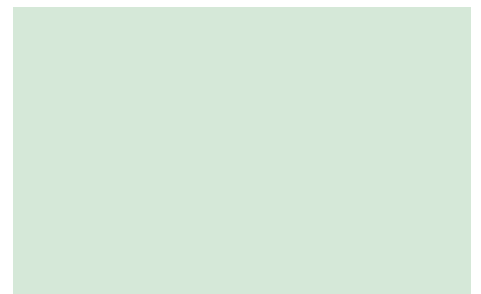
Het ‘spelen’ met maaibestendige vaste planten is niet iets wat alleen kwekers of adviesbureaus kunnen. Iedere opzichter kan goed beheerbaar openbaar groen aanleggen, en doet dit misschien al vele jaren met fantastische resultaten. Rotondes, middenbermen, parken, boomspiegels zijn ideale plekken om vaste planten toe te passen, op welke wijze dan ook. Visie en vakkennis bepalen of het toepassen van vaste planten in de openbare ruimte succesvol is.

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/artikel.asp?id=41-5040

Hans Booij is eigenaar van Ruimte voor Advies BV samen met Rene Harleman. Hij is een groenontwerper cq. - adviseur. Hun werkzaamheden vinden plaats in zowel het landschapelijke als stedelijke gebied plaats.